

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PRZYGOTOWANIE PLANÓW ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARÓW NATURA 2000: SOO „DOLINA BIEBRZY” I OSO „OSTOJA BIEBRZAŃSKA”

Sprawozdanie z przebiegu warsztatów z interesariuszami **5-6 września 2013 r.** **Goniadz, Hotel Zbyszko**

Warsztaty rozpoczął moderator spotkania Wojciech Nowicki. Po powitaniu poinformował zebranych, że głównym tematem V warsztatów z interesariuszami będzie przedstawienie przez przedstawicieli Zespołu Autorskiego i przedyskutowanie wniosków wynikających z prac nad PZO, dotyczących gospodarki rolnej i gospodarka leśnej w kontekście potrzeb zachowania właściwego stanu przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 SOO „Dolina Biebrzy” i OSO „Ostoja Biebrzańska”. Z uwagi na rozległość tematyki spotkania zaproponował, aby w dniu 5 września skoncentrować się na przedyskutowaniu zagadnień dotyczących gospodarki rolnej i ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych, natomiast w dniu 6 września omówić zagadnienia dotyczące gospodarki leśnej i ochrony ekosystemów leśnych. Przed przystąpieniem do części merytorycznej warsztatów poprosił Kierownika Zespołu Autorskiego Andrzeja Weigle o przedstawienie aktualnego stanu prac.

W ramach realizowanego w dniu 5 września bloku tematycznego pn. „Gospodarka rolna i ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych w kontekście potrzeb zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000” zostały wygłoszone następujące referaty:

- Referat na temat rolniczego wykorzystania gruntów w granicach BpPN oraz plany na przyszłość przedstawiła Iwona Wroceńska (BpPN);
- Referat na temat wdrażania programów rolnośrodowiskowych w aspekcie rolniczego wykorzystania gruntów na obszarach Natura 2000 „Ostoja Biebrzańska” i „Dolina Biebrzy” przedstawili Jerzy Leszczyński oraz Marian Magnuszewski (ARiMR Oddział Podlaski);

- Referat na temat wniosków z monitoringu wdrażania programów rolno-środowiskowych przedstawił Filip Jarzombkowski (IT-P Falenty);
- Wnioski dotyczące gospodarki rolnej wynikające z potrzeb ochrony nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 przedstawiła Ewa Jabłońska (Zespół Autorski PZO);
- Wnioski dotyczące gospodarki rolnej wynikające z potrzeb ochrony ptaków przedstawił Grzegorz Grzywaczewski (Zespół Autorski PZO);
- Wnioski dotyczące gospodarki rolnej wynikające z potrzeb ochrony innych gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 – motyle przedstawił Marcin Sielezniew (Zespół Autorski PZO).

Część referatową warsztatów zakończyło wystąpienie Grzegorza Lesińskiego (Zespół Autorski PZO), który przedstawił wnioski dotyczące gospodarki leśnej wynikające z potrzeb ochrony nietoperzy. Przesunięcie referatu do pierwszego dnia obrad nastąpiło z uwagi na ważne obowiązki służbowe uniemożliwiające prelegentowi uczestniczenie w drugim dniu warsztatów.

Po przerwie obiadowej moderator warsztatów Wojciech Nowicki zwrócił się do zebranych z propozycją zadawania pytań, zgłaszania uwag i postulatów, odnoszących się do treści przedstawionych referatów. W trakcie dyskusji, między innymi:

- Mariusz Grunwald (PPHU Agrotak) zwrócił uwagę, że działania ochronne zapisywane w PZO muszą mieć charakter działań fakultatywnych, gdyż wskazywane jako obligatoryjne nie będą mogły być finansowane w ramach PROW. Ponadto podkreślił, że propozycja PROW na nowy okres programowania zawiera liczne ułomności, także dotyczące sfery przyrodniczej. Między innymi uznał za konieczne zwiększenie środków finansowych z przeznaczeniem na ręczne koszenie. Wyraził również pogląd, że wielkość kar przewidywanych w PROW nie ma racjonalnego uzasadnienia.
- Ewa Jabłońska (Zespół Autorski PZO) poinformowała, że autorzy projektu mają pełną świadomość, iż działania ochronne zapisywane w dokumencie winny mieć charakter działań fakultatywnych. Odnosząc się do nowego okresu programowania PROW podkreśliła, że obecnie trwają konsultacje i niezwykle ważne jest, aby wszyscy zainteresowani składali swoje uwagi, propozycje i postulaty.
- Roman Skąpski (Dyrektor BbPN) poinformował, że Park szczegółowo analizuje propozycje PROW na nowy okres programowania i również zauważa cały szereg problemów i niekonsekwencji. Za szczególnie niepokojące uznał brak spójności części przewidywanych wariantów programów rolno-środowiskowych z wnioskami wypracowywanymi w ramach prac nad PZO. Odnosząc się do przyszłości podkreślił,

że dopóki nie będzie wypracowanych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska standardów Park nie przystąpi do opracowywania planu ochrony.

- Wiktor Kotowski (Rada Naukowa BbPN) w nawiązaniu do wypowiedzi przedmówców zwrócił uwagę, że planując działania ochronne nie powinno się trzymać sztywnych założeń, ale należy tworzyć możliwość indywidualnego podejścia w zależności od aktualnej sytuacji przyrodniczej.
- Jerzy Solon (Rada Naukowa BbPN) zgodził się z przedmówcami, że brak wiedzy na temat docelowej wizji nowej perspektywy programowania PROW niezwykle utrudnia sformułowanie zapisów PZO, bowiem nie mogą być one sprzeczne z PROW. Zwrócił przy tym uwagę, że zapisy dotyczące planowanych działań ochronnych, które znajdują się w projekcie zarządzenia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska muszą być sformułowane jednoznacznie zgodnie z zasadą co, gdzie i kiedy.
- Filip Jarzombkowski (IT-P Falenty) wyraził zaniepokojenie, że aktualnie konsultowany projekt nowej perspektywy programowania PROW nie obejmuje mechowisk i szuwarów, co dla Doliny Biebrzy jest bardzo niekorzystne, zaś istniejąca możliwość realizowania pakietów „ptasich” nie zapewni w pełni potrzeb ochrony siedlisk.

Wobec braku dalszych zgłoszeń do dyskusji moderator warsztatów Wojciech Nowicki stwierdził, że wszystkie punkty programu spotkania zostały zrealizowane, a następnie podziękował zebranych za aktywny udział w pierwszym dniu warsztatów i zaprosił wszystkich obecnych do udziału w obradach w dniu następnym.

W ramach realizowanego w dniu 6 września bloku tematycznego pn. „Gospodarka leśna i ochrona ekosystemów leśnych w kontekście potrzeb zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000” zostały wygłoszone następujące referaty:

- Referat na temat ochrony ekosystemów leśnych w BpPN oraz plany na przyszłość przedstawił Robert Kowalewski (BbPN).
- Referat na temat gospodarki leśnej w granicach obszarów Natura 2000 Ostoja Biebrzańska i Dolina Biebrzy, poza granicami BpPN przedstawił Andrzej Weigle (Zespół Autorski PZO).
- Wnioski dotyczące gospodarki leśnej wynikające z potrzeb ochrony leśnych siedlisk naturalnych przedstawiła Ewa Jabłońska (Zespół Autorski PZO).
- Wnioski dotyczące gospodarki leśnej wynikające z potrzeb ochrony ptaków przedstawił Piotr Marczakiewicz i Krzysztof Henel (BbPN).

Po wysłuchaniu powyższych wystąpień moderator warsztatów Wojciech Nowicki zwrócił się do zebranych z propozycją zadawania pytań, zgłaszania uwag i postulatów, odnoszących się do treści przedstawionych referatów. W trakcie dyskusji, między innymi:

- Adam Pawłowski (RDOŚ Białystok) podzielił się wątpliwościami co do uznania borów chrobotkowych, jako nowego przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 „Dolina Biebrzy” i poprosił o wyjaśnienie wskazania w/w propozycji.
- Ewa Jabłońska (Zespół Autorski PZO) wyjaśniła, że z uwagi na to, iż następuje zanikanie borów chrobotkowych w Borach Tucholskich zidentyfikowane płaty w Dolinie Biebrzy mają duże znaczenie dla zachowania tego siedliska w naszym regionie biogeograficznym.
- Karol Chodkiewicz (Nadleśnictwo Rajgród) zwrócił uwagę na problem przebudowy grądów, podkreślając że odstępianie od aktywnej ochrony w tych ekosystemach wydłuży proces ich unaturalnienia nawet do kilkuset lat. Ponadto podzielił się wątpliwościami dotyczącymi traktowania buka w Biebrzańskim Parku Narodowym.
- Robert Kowalewski (BbPN) wyjaśnił, że buk nie jest gatunkiem inwazyjnym, choć występuje w ostoi poza granicą swojego występowania. Został wprowadzony w latach 60-tych zeszłego wieku, ale jako podszyt nie stanowi problemu.
- Jerzy Solon (Rada Naukowa BbPN) polemizując z przedmówcą stwierdził, że buk jest jednak w ekspansji na wschód, jest więc prawdopodobne, że być może w perspektywie kilkudziesięciu lat znacząco przesunie się jego granica występowania. Tak więc obecnie nie należy preferować buka, przy czym nie ma problemu dopóki nie zacznie obradzać.

Wobec braku dalszych zgłoszeń do dyskusji moderator warsztatów Wojciech Nowicki podziękował zebranych za aktywny udział w warsztatach i zamknął obrady, a następnie zaprosił wszystkich obecnych na obiad, informując jednocześnie, że po obiedzie dla zainteresowanych osób organizowana jest wycieczka, w trakcie której jej uczestnicy będą mogli zapoznać się bezpośrednio w terenie z problemami dotyczącymi zachowania właściwego stanu wybranych przedmiotów ochrony biebrzańskich obszarów naturalnych.

W trakcie wyjazdu terenowego zainteresowani uczestnicy spotkania odwiedzili 2 miejsca w Dolnym Basenie Biebrzy i 1 miejsce nad Narwią. W okolicach Gugien na siedlisku bory chrobotkowe dyskutowano prawidłowość jego klasyfikacji oraz dokonano oceny dotychczasowego sposobu użytkowania i omówiono możliwe sposoby użytkowania w przyszłości. Następnie dr Ewa Jabłońska zaprezentowała nad Narwią koło Góry Strękowej płaty siedliska ciepłolubne dąbrowy. Dyskusja dotyczyła prawidłowości klasyfikacji siedliska, a także porównywano dwa różne sposoby użytkowania - z wypasem i bez wypasu. W drodze powrotnej uczestnicy wycieczki ponownie zatrzymali się w okolicach Gugien, gdzie oglądano siedlisko torfowiska przejściowe i trzęsawiska, omawiając zmiany, jakie

zaszły w ostatnich latach pod wpływem podniesienia się poziomu wody na zdegradowanym mszarze.

W załączeniu:

1. Lista obecności uczestników warsztatów.
2. Dokumentacja fotograficzna

Andrzej Weigle
Kierownik Zespołu Autorskiego PZO